

Svenska Orienteringsförbundets processbeskrivning för tillstyrkan av NIU

Detta dokument är riktat i första hand till de Huvudmän som avser att ansöka om tillstyrkan för att bedriva NIU med inriktning på en eller flera grenar i orientering. Dokumentet beskriver processen och de riktlinjer som SOFT som SF har att följa. Vidare beskriver dokumentet de lagar och förordningar som Huvudman ska följa, samt riktlinjer som Huvudman bör följa.

Dokumenthistorik

Version	Ändringar
2017-09-18	Förtydligande av
2017-09-07	Tillägg av referens 13.
2017-09-06	Inbäddade dokument som refererats ersatta med länkar till SOFTs hemsida där dokumentation publicerats.
2015-09-04	Första skarpa (publicerade) version.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Fram till våren 2017 har huvudmän ansökt till Skolverket för att få bedriva Nationell Idrottsutbildning (NIU). Huvudman har innan dess ansökt till respektive SF för att bli ”certifierade” utifrån de av RF framtagna certifieringskraven som innehöll SF-gemensamma kriterier, och till dessa tilläts respektive SF att specificera idrottsspecifika krav. Skolverket har i samtliga fall gått på SFs bedömningar och godkänt de huvudmän som SF tillstyrkt.

Skolverket har i dialog med RF uttryckt tvivel kring certifieringshantering och SFs bedömningar. Det har funnits flera skäl till tvivlen och därför har RF under vintern 2016/2017 tagit ett ganska rejält omtag kring det som kallats certifieringskraven. Kortfattat fanns det ett behov av att tydliggöra vad som är reglerat i förordning och till det specificera riktlinjer för SF.

1.2. Ny vägledning för tillstyrkan av NIU från och med period 2019-2022

RF har tillsammans med en referensgrupp från specialidrottsförbunden skapat en vägledning för SF vid tillstyrkan av idrottsutbildning för nationellt godkännande (NIU), se referens 1.

Det nya vägledande dokument ersätter alla tidigare handlingar som använts i ärendet och i korthet ser nyheterna ut såhär:

1. Certifiering övergår till Tillstyrkan och skrivningarna har gjorts om.
2. SF har att tillstyrka alternativt avstyrka en ansökan från en kommun eller enskild huvudman. I detta ska SF bedöma:
 - Idrottsutbildningens elitidrottskaraktär, och
 - Huruvida idrottsutbildningen har ett etablerat samarbete med specialidrottsförbundet som är relevant för utbildningen
3. RF har tagit fram en vägledning och stöd för SF (och indirekt huvudman). Detta för att vägleda, stötta och bedömningen ska ske på likvärdiga grunder.

Utifrån de nya riktlinjerna har SOFT tagit fram en process för hur tillstyrkansprocessen av NIU går till. Den innefattar vägledning, tidplan och vilka som ingår i processen.

2. Process för tillstyrkan av NIU

Huvudman som avser att söka tillstyrkan för att bedriva NIU i någon av SOFT:s fyra grenar ska senast den 1 november inkomma med en avsiktsförklaring (även kallat Letter of Intent LOI) till SOFT.

2.1. Grundläggande förutsättningar för avsiktsförklaringen

1. Vara SOFT tillhanda senast 1 november.
2. Skickas in i två exemplar.

Ett exemplar skickas i pdf-format digitalt till Jenny Håkansson jenny.hakansson@orientering.se ange titeln ”Ansökan om tillstyrkan av NIU från <Skolans namn & Huvudman>”.

Det andra exemplaret skickas i pappersformat till:

Svenska Orienteringsförbundet
Jenny Håkansson
Heliosgatan 3
120 30 Stockholm

Märk kuvertet med:
”Ansökan om tillstyrkan av NIU från <Skolans namn & Huvudman>”.
3. Specialidrotten styrs av följande förordningar vilka huvudman måste vara väl insatt i och följa:
 - a. Gymnasieförordningen rörande ämnet Specialidrott generellt samt mer specifikt kursplaner för Idrottsspecialisering 1, Idrottsspecialisering 2, Tränings- och tävlingslära 1 och Tränings- och tävlingslära 2.
 - b. Nationellt Godkända Idrottsutbildningar (NIU) regleras av Gymnasieförordningen (2010:2039) där 5 kap beskriver ”Avvikelse inom de nationella programmen”. §§ 27–30 anger vad som gäller för NIU medan §31 beskriver ämnet specialidrott för såväl RIG som NIU. Referens 2.
 - c. SKOLFS 2017:1 Föreskrifter om ändring i Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:159) om vad som krävs för att en lärares kompetenser ska vara relevanta för vissa ämnen i gymnasieskolan. Referens 3.

4. De vägledande faktorerna för SF: tillstyrkan som beskrivs i dokumentet ”Vägledning för SF vid tillstyrkan av NIU” (referens 1) är också de som ska vara vägledande för huvudman när verksamheten planeras.
5. Kursplaner och stöddokument framtagna av SOFT:
 - a. Idrottsspecialisering 1, referens 4.
 - b. Idrottsspecialisering 2, referens 5.
 - c. Tränings- och tävlingslära 1, referens 6.
 - d. Tränings- och tävlingslära 2, referens 7.
 - e. Teknisk och taktisk förmåga, referens 8
6. Huvudman har att ta hänsyn till hur en elitmiljö bör se ut ur Svenska Orienteringsförbundets perspektiv, se avsnittet ”En elitutvecklingsmiljö bör sträva mot” i Svenska Orienteringsförbundets strategi för elitutvecklingsmiljöer, referens 9.

2.2. Detta ska ingå i avsiktsförklaringen

- A) Grundläggande uppgifter för avsiktsförklaringen
 - a. Uppgifter om antal platser/kön/kalenderår som ansökan avser.
 - b. Kontaktuppgifter till berörda personer hos huvudman.
- B) Huvudman ska beskriva hur Huvudman avser att bedriva och organisera specialidrotten utifrån följande delar:
 - a. Beskriv utifrån de understrukna rubrikerna i ”Vägledning för SF vid tillstyrkan av NIU” hur ni avser att organisera specialidrotten. I denna del beskriver ni hur ni uppfyller/avser att uppfylla jämställdhetsmålen från RF samt hur ni uppfyller SKOLFS 2017:1.
 - b. Delar av RFs mall för ”SFs verksamhetsplan för NIU”, referens 10. Använd bifogad mall med SFs övergripande mål ifyllda (VP för 2017/2018¹) och fyll i följande avsnitt:
 - i. Kapitel 2 (befintliga NIU fyller i alla delar, nya sökande fyller i punkt 1 och 2).
 - ii. Kapitel 3.
 - iii. Kapitel 4 (endast befintliga NIU läsåret 17/18).
 - iv. Kapitel 5 (befintliga NIU fyller i alla delar utom utvärdering/analys på respektive kapitel, nya sökande fyller i övergripande mål och nedbrutna/operativa mål).

2.3. Process och tidplan

- Ansökan inskickad senast 1 november
- Möte mellan huvudman och SOFT för att diskutera avsiktsförklaringen och tydliggöra förväntningar och arbetsformer, sker vecka 47.
- SOFT:s tillstyrkansgrupp (se förklaring under 2.3) sammanträder och fattar beslut om tillstyrkan och avslag.
- Senast 31 december ger SOFT besked till Huvudman om tillstyrkan eller avslag.

¹ SF ansvarar för kapitel 1. För punkt 1, 3, 4 och 5 i kapitel 1 hänvisas till det nya dokumentet Svenska Orienteringsförbundets kvalitetssamverkan med NIU”, se referens 11. För punkt 2 och 6 hänvisas till referens 9. För punkt 7-10 hänvisas till referens 12.

- Huvudman som fått tillstyrkan och som vill anordna NIU ska ansöka hos Skolverket för offentlig huvudman och hos Skolinspektionen för enskild huvudman. Detta ska göras senast 31 januari året innan start. Ansökningsformulär för ansökan till Skolverket respektive Skolinspektionen finns tillgängliga på myndigheternas webbplatser mellan 1 nov till 31 januari.
- Skolverket fattar beslut senast under september. Därefter fattar Skolinspektionen beslut för enskild huvudman om rätt att bedriva utbildningen.

2.4. SOFT:s bedömning

Bedömning av tillstyrkan görs i enlighet med Svensk Orienterings strategi för elitutvecklingsmiljöer och riktlinjer från Utbildningsdepartementet, RF och Skolverket. Nedan ses några av de punkter som ingår i bedömningen och som vi vill lyfta fram.

Bedömningen kommer göras av en, av förbundsstyrelsen tillsatt, tillstyrkansgrupp.

Svensk Orienterings strategi för elitutvecklingsmiljöer

Svensk orienterings strategi för elitutvecklingsmiljöer* finns på Svenska Orienteringsförbundets hemsida, se referens 9.

**Kapitel 5.3 och 5.4 kommer att uppdateras med avseende på elevunderlag och att de följer riktlinjerna från Utbildningsdepartementet, RF och Skolverket.*

RFs riktlinjer och vägledning

RF:s riktlinjer för tillstyrkan med följande huvudrubriker:

- Idrottsvänlig skola
- Träningsmiljö i NIU-verksamheten
- Samverkan med förening och anläggning
- Studieplan
- Lärartätheten
- Idrottsspecifik lärarkompetens
- Ett etablerat samarbete med ett specialidrottsförbund som är relevant för utbildningen.
- Resursnätverk kring elev

Vidare vägledning från RF till SF

Vid bedömningen av idrottsutbildningens elitidrottskaraktär ska SF bedöma den egna idrottens behov (i relation till idrottsrörelsens mål om fler idrottsliga framgångar internationellt) gällande antal elevplatser och antal NIU, inklusive deras geografiska spridning över landet.

Skolverkets distinktion mellan RIG och NIU

Skolverket gör en tydlig distinktion mellan RIG och NIU beträffande rekrytering. ”Riksidrottsgymnasier är riksrekryterande, det vill säga elever kan

söka till den. De nationella godkända idrottsutbildningarna är lokala/regionala.
Se referens 13.

Dimensionering

Vid dimensionering kommer SOFT se till den samlade rörelsens olika behov och vara geografiskt förankrad i relation till prognos för elevunderlag för perioden 2019-2022, se bilaga 1.

3. Referenser

1. Vägledning för SF vid tillstyrkan av NIU (2017-05-03)
<http://www.svenskidrott.se/globalassets/svenskidrott/dokument/undersidor/idrottsgymnasium/sfs-tillstyrkan-av-niu.pdf>
2. Gymnasieförordningen 20102039
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/gymnasieforordning-20102039_sfs-2010-2039
3. SKOLFS 2017:1
<http://www.skolverket.se/skolfs?id=3238>
4. Kursplan Idrottsspecialisering 1
http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/idrottsspecialisering1_rev170825.pdf
5. Kursplan Idrottsspecialisering 2
http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/idrottsspecialisering2_rev170825.pdf
6. Kursplan Tränings- och tävlingslära 1
http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/tranings-och-tavlingslara1_rev170828.pdf
7. Kursplan Tränings- och tävlingslära 2
http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/tranings-och-tavlingslara2_rev170828.pdf
8. Teknisk och taktisk förmåga
http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/teknisk-och-taktisk-formaga_rev170825.pdf
9. Svenska Orienteringsförbundets strategi för elitutvecklingsmiljöer
<http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/forbundsinfo/verksamhetsplan/svenska-orienteringsforbundets-strategi-for-utveck.pdf>
10. SFs verksamhetsplan för NIU 2017-2018
<http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/verksamhetsplan-niu-2017-2018-med-softs-svarsdel-ifylld.doc>
11. Svenska Orienteringsförbundets kvalitetssamverkan med NIU
<http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/trana--tavla/orienteringsgymnasium/kvalitetssamverkan-soft---niu.pdf>
12. Svenska Orienteringsförbundets verksamhetsberättelse för 2016
<http://www.svenskorientering.se/globalassets/svenska-orienteringsforbundet/historia/forbundsakta-ar-for-ar/verksamhetsberattelse-2016.pdf>

13. Skolverkets beskrivningar av Idrottsutbildningar (distinktion av urval till RIG respektive NIU)
<https://www.skolverket.se/skolformer/gymnasieutbildning/gymnasieskola/program-och-utbildningar/idrottsutbildningar-1.195850>

Bilaga 1. Elevunderlag för tillstyrkansperiod 2019-2022

För att kunna göra en bedömning av elevunderlaget har följande data inhämtats:

- Från Eventor 2016 års data. Antal tävlingsaktiva individer av årgångarna 2001-2006 fördelat på födelseår, distrikt och grupperat i antalet tävlingstillfällen i följande tre spann:
 - Fler än 19 tävlingstillfällen
 - 10 till 19 tävlingstillfällen
 - Färre än 10 tillfällen
- Från Eventor 2015 års data. Antal tävlingsaktiva individer av årgång 2001 fördelat på födelseår, distrikt och grupperat i antalet tävlingstillfällen i följande tre spann:
 - Fler än 19 tävlingstillfällen
 - 10 till 19 tävlingstillfällen
 - Färre än 10 tillfällen
- Antal sökande till RIG och NIU hösten 2016 (elever med födelseår 2001 som påbörjar studierna hösten 2017).
- Statistik från RF som visar att från 10 års ålder sjunker antalet aktiva inom de flesta idrotter med cirka 7% per år fram till och med 15 års ålder. Aktiva inom orienteringslöpning följer samma normalkurva. Aktiva inom SkidO, MTBO samt PreO följer inte normalkurvan. I nämnda tre grenar är antalet aktiva så pass få att det är svårt att göra prognoser.

En matchning av tävlingsdata och de 130 sökande till RIG & NIU hösten 2016 (åtta utländska sökande har räknats bort) har gjorts med syfte att se vilka som söker och få fram ett underlag för att kunna göra en prognos för kommande årskullar. Av de 130 sökande hade 125 stycken gjort fler än 20 tävlingsstarter under 2015. Övriga fem sökande hade gjort mellan 14-19 tävlingsstarter. Det motsvarar 42,52% av de som tävlat fler än 19 gånger under år 2015 (året innan de sökte till RIG och NIU) respektive 3,68% av de som genomfört 10-19 tävlingar.

Baserat på de procentuella andelar som beräknats för de som sökte år 2016 och med hänsyn tagen till att cirka 7% slutat per år har en prognos för antalet aktiva i de kommande elevkullarna beräknats. I tabellen redovisas även den sista årskullen för innevarande NIU-period med antagning 2015-2018 (födda 2002 som söker hösten 2017).

Anledningen till att det låga antalet i prognosen för f.2006 är att det är betydligt färre individer som tävlat fler än 19 gånger under året. Sannolikt beror det på att de yngre inte tävlar i samma utsträckning när de är 10 år då de företrädesvis tränar och tävlar nära hemmet.

Prognos aktiva orienteringslöpare

Tabellen nedan visar en prognos uppdelat på geografiska spridningen för aktiva i orienteringslöping för födelseåren 2002-2006:

	f.2002 söker in 2017 börjar 2018		f.2003 söker in 2018 börjar 2019		f.2004 söker in 2019 börjar 2020		f.2005 söker in 2020 börjar 2021		f.2006 söker in 2021 börjar 2022	
	≥20	19≥10	≥20	19≥10	≥20	19≥10	≥20	19≥10	≥20	19≥10
Andel aktiva med tävlingstillfällen i spannen:										
Blekinge	14	3	15	4	14	10	11	13	12	7
Bohuslän-Dalsland	5	4	6	2	7	1	5	4	9	3
Dalarna	23	14	31	10	24	13	27	19	16	15
Gotland	4	0	3	0	7	2	5	3	1	2
Gästrikland	8	2	6	7	8	2	8	6	10	7
Göteborg	37	13	30	16	36	14	36	24	36	20
Halland	8	5	15	8	20	6	14	8	11	8
Hälsingland	4	0	4	1	3	1	3	2	2	4
Jämtland-Härjedalen	1	2	3	1	2	4	5	1	1	6
Medelpad	8	3	7	2	11	1	9	3	3	3
Norrbottnen	4	8	6	4	7	5	5	4	2	6
Skåne	18	10	23	15	21	15	14	15	15	12
Småland	3	14	36	23	29	23	28	26	17	23
Stockholm	58	19	51	33	70	39	49	35	39	43
Sörmland	19	15	14	9	11	8	14	17	13	12
Uppland	17	9	18	17	21	12	16	20	15	15
Värmland	7	6	14	2	6	6	9	12	14	6
Västerbotten	3	4	9	4	2	8	4	5	8	6
Västergötland	24	19	38	18	25	25	29	25	26	27
Västmanland	10	5	14	10	12	8	17	5	8	7
Ångermanland	4	6	3	1	8	7	4	7	7	6
Örebro län	7	5	16	8	13	9	11	8	12	5
Östergötland	23	11	23	8	17	11	23	19	12	14
Summa	309	177	385	203	374	230	346	281	289	257
-7% per år			358	189	322	198	273	222	208	185

Prognos aktiva skidorienterare

Tabellen nedan visar en prognos uppdelat på geografiska spridningen för aktiva i skidorientering för födelseåren 2002-2006:

	f.2002 söker in 2017 börjar 2018		f.2003 söker in 2018 börjar 2019		f.2004 söker in 2019 börjar 2020		f.2005 söker in 2020 börjar 2021		f.2006 söker in 2021 börjar 2022	
	≥3	3>0	≥3	≥3	≥3	3>0	≥3	3>0	≥3	3>0
Andel aktiva med tävlingstillfällen i spannen:										
Blekinge										
Bohuslän-Dalsland										
Dalarna	4	11	2	4	1	4	1	4	1	2
Gotland										
Gästrikland		2		4		2		1		1
Göteborg	1	3		3	1	8		2		6
Halland										
Hälsingland		1		1		4				1
Jämtland-Härjedalen	1							2		1
Medelpad				2	1	2				1
Norrbottnen	1	2		3	1	2		2		
Skåne										
Småland		1								
Stockholm	1	5	4	1		4	1	2		1
Sörmland								1		
Uppland		1								
Värmland								1		
Västerbotten		3	2	4				4		3
Västergötland				1						1
Västmanland		1		1						
Ångermanland	1	2					1			
Örebro län		2		1		1		2		2
Östergötland					1					
Summa	9	34	8	25	5	27	3	21	1	19

Hösten 2016 sökte 15 individer till SkidO. Av dessa var sju sökande från Dalarna, fyra sökande från Stockholm, två sökande från Ångermanland och en sökande från vardera av följande sex distrikt Gästrikland, Hälsingland, Värmland, Västerbotten, Västergötland och Örebro län.

Prognos aktiva MTBO-åkare

Tabellen nedan visar en prognos uppdelat på geografiska spridningen för aktiva i MTBO för födelseåren 2002-2006:

	f.2002 söker in 2017 börjar 2018		f.2003 söker in 2018 börjar 2019		f.2004 söker in 2019 börjar 2020		f.2005 söker in 2020 börjar 2021		f.2006 söker in 2021 börjar 2022	
	≥3	2≥1	≥3	2≥1	≥3	2≥1	≥3	2≥1	≥3	2≥1
Andel aktiva med tävlingstillfällen i spannen:										
Blekinge			1							
Bohuslän-Dalsland		1								
Dalarna	6	8	9	2	5	3	7	7	4	5
Gotland		2		1		2				
Gästrikland	2			1		2		1		
Göteborg		1		3		1				1
Halland				1		1				
Hälsingland		1		1		1		2		
Jämtland-Härjedalen	1					1				
Medelpad		1				1		2		1
Norrbottnen		4		3		5		3		
Skåne			1	2						1
Småland		2	2	1		3		3		2
Stockholm		1		3	2	2		3	1	2
Sörmland		7	1	2	1	1				1
Uppland	1	1	1			1		4		
Värmland	1			1		2	1	2		1
Västerbotten										
Västergötland	1	8		6		1		2		2
Västmanland			1	1			2	2	1	2
Ångermanland	2	1				2		2		1
Örebro län			1			1		2		
Östergötland		2	1	2		2	3	3		1
Summa	14	40	18	30	8	32	13	38	6	20

Hösten 2016 sökte sex individer till MTBO. Av dessa var tre sökande från Dalarna och en sökande från vardera av följande tre distrikt Gotland, Stockholm och Värmland. En av de sökande hade tävlat färre än tre gånger övriga sökande tävlade flitigt under året innan de sökte till NIU MTBO.

Prognos aktiva i PreO

Idag har vi få aktiva precisionsorienterare under 20 år, några enstaka aktiva per distrikt rör det sig om. Önskar ni ett historiskt underlag för just er region eller vet mer om aktiva föreningar inom PrO, kan vi ta fram det på begäran.